

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 13342

DI MAYSE FUN PURIM

B. Fenster

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

די אונשע פון

פֿוֹרִים

לויט דעל מאָגָלָה
בְּפַטְנָסְטָןָל

10265

אַזְרוּסְגָּגְבָּנוּ פָּוּ דִי

קִינְדָּעָר-שְׁוֵילָן פָּוּ יְדִישָׂן פְּרָאַטְעָרְגָּלָן פְּאַלְקָפּ-אַרְדָּן

209

.א

עוזען אין די טען ווען עם האט אחשורוש גע-
קניגט פון הוהו בין כוש, און אין הונדרט און זיבן און
צואנציק מדינות. די היופט-שטאט געהויסן האט שושן.
האט איינמאל דער קענינג געפראזוועט אַ סעודה
פאר הארן און זיינע באדיגער, און צויזין די געסט אַיך
פארבעטן די פאלקם-לייט, די קלינע פארדיינער.
אַ פרעכטיקע סעודה, מיט שפייזן די בעסטע, מיט
ווינען און פלאדן, פארשטייט זיך. דאס פאלק האט
געגעסן, געטראונקען "להיים", אין הויף פון דעם קענינג
געפרייט זיך.

נאר איינע האט דארטן געפעלט אויפֿ דער שמחה
— די קעניגן וואשטי, די פייןע; עס האט איר פאר-
דראבן, פארהוּאָס אויפֿ דער סעודה אַיך דאס
פאַלְקָ, דאס געמיינע...

און וויפֿ דער קענינג האט זי ניט גערופֿן, געשיקט
איך די העבסטע שטאָבעטן — זי איז ניט געומען. עט
האט ניט געהאָלְפָן קיין שטראָפִּידִיה, קיין סטראָשען,
קיין בעטן.

די הוֹצֶה, די שאנד האט נאָטְזְלָעֵךְ דעם קענינג
דערצאָרט מיט העליין צאָרָן אַון ער האט די קעניגן
וואָשטי פָּאָרְטְּרִיבָּן — זוער זויים וואָס פון אַיר אַיך
געוּאָרָן...

ב.

אַ

ען נאך דער געשיבטע האט פחלזים דער קענין
דערפלייט זיך אי עלנט, אי אינזאָט, פון זיזן אליאַן
אויפֿן טראָן, וואָס' דאָרָף ווּזְנָן דער מלך אין מלכה
געמיינזאָט.

און ס'האָבן די דינער פון קענין פארשטאנען
אָפְנִים, וואָס ער האט אַינְזַעַן, אָן הָאָבָן באַשְׁלָאָבָן:
מֵדָאָרָף פָּאָר דעם מלך אַ מלכה אַ נִיְיעַ גַּעֲפִינְיָן.
אוֹוי אַיְ גַּעֲוִזְעַן, מַעַן האט פון די טעכטער די
שענְבָּטָע פון אַלְעַ מַדְינוֹת גַּעֲבָרָאָבָט פָּאָרָן מלך, אוֹ עַד
וְאַל די מלכה באַשְׁטִימָעַן לוּזַט וַיְוָעַן מַבְנִית.
און צוֹוִישָׁן די שענְבָּטָע גַּעֲוִזְעַן אוֹן אַסְתָּר (דער-
ווַיְסָן מַעַן וּוְעַט זיך ערְשָׁת שְׁפָעְטָעָר, אוֹ זַי אַיְ אַ יִדְיִישָׁעָר,
נָאָר, אַ יְתָוָהָה, אָן מַרְדְּבִי דער צְרוּק אַיר פַּעַטָּעָר).
אַ פְּשָׁוְטָע מִידָּל, זַי מַוְתָּז זיך נִימָּט פּוֹצָן, זַי הוֹיָל נִטְּ
קַיְיָן זַאלְבָּן, פָּאָרְפּוּמָּעָן, נָאָר וּוְעַן אַחֲשָׁרוֹשׁ דַּעֲרוּזָן האט
די אַסְתָּר, האט ער זַי צָוָס לְיִבְסָטָן באַקְוּמָן.
דאַט פָּאָלָק אוֹן צְוִירִידָן גַּעֲוִזְעַן מִיטָּט דַּעַר מלבה —
זַי קוּמָט פון די אַרְעַמְסָטָע טַעַכְטָעָר! — נָאָר צוֹוִישָׁן די
וּאַשְׁטוּלִילִיט האט מַעַן גַּעֲהָוָקָט, גַּעֲשְׁטִיקָט זיך פון
שְׁפָאָט אָן גַּעֲלַעַטָּעָר.

“אַ שָּׁאָנָד פָּאָרָן טְרָאָן!” — הָאָבָן הַוִּילִילִיט גַּעַ
שְׁרִיגָן, גַּעֲהָעָצָט הָאָבָן הָאָרָן אָן לְאָרְדָן, זַי הָאָבָן אַפְּיָלוּ
צְיוּיִי דִינְנָר גַּעֲדוֹגָנָן, דעם קָעַנְגָן אליאַן צוֹ דַעֲרַטָּאָרְדָן...

און מרדכי, דער פעטער דער גוטער, פלעגט זיין
ביז שוויל פונעם קעניג אין טויה, און ער האט די
מעשה געהערט און פארטרוייט זי צו אסתהן שטיל אויבן
אויער.

אזו הנט געללאצט די פארשוווערגונג באצ'יטנס;
דער קעניג איז לאבן געבליבן — באשטראפט די פאר
שועערער, און נאצט איז פאללאפֿן איז בזק פון דעם מלך
פארשוויבן.

ג.

Nוז נאך דער געשיכטע האט דאן אחשורייש
דערהויבן א האר איבער הארן, איז ער זאל דעם טראָן
אונ די גאנצע מלוכה פארהיטן פון אלע געפֿאָרן.
דער האר איז געוווען א שונא ישראל, דער רשות
געהייפֿן האט המן. דאס פאָלק האט געצייטערט פאר
אייך ווי פאר פיעער, געשראָקן זיך בלויין פאר זיין נאמען.
געדארפט האבן אלע פאר המנען קניין, אי הארן,
אי דינער זיך בוקן. נאך מרדבי, ער פלעגט זיך ניט
בוקן, ניט קניין — א שטאָלצער איז פנים אים קוקן.
אזו ווי דער האס צום פאָלק ישראָל פלעגט תמיד
איין המנען זידן, האט ער זיך געטראָכט: גו, געקומען
די צוית איצט צו מאָבן א בּוֹן די זידן...

איין המן אויעק און געדיעזט מיטן קעניג, פארטרוייט

טיט און ערנשטיין פנים: «פֿהאָב ענדליך, מײַן קעניג
אנטדיעקט וויער עס זייןען די ערגסטע פֿאָרערעטער און
שׂונאָים:

«אָ פֿאָלְקָהָט צַעֲשֶׁפְּרִיָּת זֶיךָ אֵין אָלָעַ מְדִינָה
אֵין הָאָלָט אֵין אַיִּין בְּגַטְּעָוִין, חַעַזְנָן; אָ פֿאָלְקָהָט ווֹאָסָט
הָאָט אַיְנָעָנָעָ יִתְּנוּן, גַּעֲבָעָטָן, אֵין חַיָּט נִיט דָּסָט קַעַנִּיגָּס
גַּעַיְעָצָן.

«דַּעֲרִיבָּעָר, מַיִּין קַעַנִּיגָּס, אַיִּיב דִּיר אֵין גַּעֲפָעָלָן, דָּזָרְבָּסָט אָ בְּפָעָלָט מִיר נַאֲרָגָנָן, אֵין אַיִּיךְ וּוּלְשָׁוָן
וּשָׁן, אֵין פָּנָן וּוּלְלָנִיט בְּלַיְבָּזָן קִיְּזָן סִימָן, קִיְּזָן זְכָר פָּנוּ
לְעַבְּזָן...»

הָאָט דַּעֲמָלָט דַּעֲרָקָט קַעַנִּיגָּס גַּעַזְגָּט אָזָה דָּעַס חַמְּן:
«זָה בִּיסְטָט דָּאָךְ מַיִּין הָאָרָא אַיְבָּעָר הַאָרָן — מַזְאָלָן, ווֹאָסָט
מַעַן דָּאָרָהָגָן נַאֲרָגָן זֶאלְלָא דַּי מְלוֹכָה בָּאַחַתְּ וַיַּן פָּנָן אָלָעַ
גַּעַפְּאָרָן...»

אֵין בָּאָלְדָּ אֵין גַּעֲקָוּטָן די גַּוִּירָה אַיִּוף יִידָּן — צַיְּ
טוּיְטָן וּוּ אָלָעַ אַיְנָאַיְנָעָם, די מְעַנְעָר אֵון פְּרוּעָן, די
וּקְנָס אֵון קִינְדָּעָר, נִיט שְׂוִינְגָּן, נִיט אַיְסָלָאָזָן קִינְגָּס.

אן זיין זיין פאָרמען צערויבט זאל אויך זוערגן, נאָפַע
דעס זוי זוי זוערגן געטוייטעט ; דעם דריינטן אָדר גֶּעֶץ
שען זאל די שהייח, אָזוי האָט די גוירה געלויטעט.

ד.

אן יידן דערעהָן די פִּינְצְּטָעָרָעָ בְּשָׂוְרָה אָן
קלאנַן אָן פָּאָסְטָן תְּעִנִּיתִים, אָן זַעַם אַיִלְעָד די לַיְבָּעָר
מִתְּאַשֵּׁז וַיְיַגְּשֵׁתְּנָן אָן וְעַיְן שְׁוִין אַיִלְעָד וַיְיַגְּשֵׁתְּ
נָאָר מְרָדְכִּי פָּאָרְלִירָט נִתְּמַט וְיַן מַט אָן זַיְן גְּלִיבָּן :
דָּאָס יְדִישָׁע פָּאָלָק וְעַיטָּט נִתְּשָׁטָרְבָּן ! זַיְן הַכְּרָן אָן
פָּאָרִיאָטָעָט, נָאָר קְלָאָר אָזִין זַיְן מֹה, זַיְן שְׁמָעוֹן נָאָר
קְנִיטְשָׁטָט זַיְן אָן קָאָרְבָּן .
ער גויט אָן די נאָפַען אָן רַעֲדָת צַו די מענטשָׁן, ער
זַעַקְטָּן זַיְיעָר מְעַנְטְּשָׁלְעָךְ גְּנוּיָּבָּן, ער שְׁרִירָת אַיִלְעָן קָהָ
בוֹ צּוֹם טְוִיעָה בָּן קָעִינִי . - זַאָל אַסְתָּהָר בָּן דָּעַס זַיְן
דְּעַרְוּוֹבָּן !
„עַס הוֹפְטָן דִּין דִּין פָּעַטָּעָר“, הָאָט מְרָדְכִּי בָּאָפְנִילָּן,
„זַיְן זַיְן מִיּוֹן לִיְבָלְעָבָן אַסְתָּהָר : בָּאַשְׁעָרָת דִּין נָאָפַעַן
הַעֲכָרָה צַו זַיְן פָּן אַמְלָהָה - - גְּוֹעָסָת הַעֲלָפָן דִּין פָּאָלָק
זַיְן אַשְׁוּעָסְטָעָר ...
„נָאָר אַיִבָּה זַוְעָסָט אַיְצָטָעָר דָּעַס הַעֲבָבָטָן גַּעַז
יַאֲמָעָר פָּן בְּרוּדָעָר אָן שְׁוּעָסְטָעָר נִתְּהָרָן - - דִּין
רַעֲמָונָג פָּאָר יַיְדָן וְעַיטָּט סִיְּדָוִיסִי קָוְמִינָה, נָאָר דָּו בְּלָיָעָן
פָּאָרְשָׁאָלָטָן וְעַסְטָן וּעְרָן...“

האט אסתה איד לעבן געשטעלט אין סבנה און
אי נז דעם קעניג געלאָפַן — אין נויר ס'איין צום
קעניג אריין אויבגעבעטן, ער פלאגט מיטן טויט אים
באייטראָפַן.

נאר אסתה, זונען זי אי נעקומען צום קעניג, אין
ער איד אנטקען גענאנגען. «אַ, אסתה, טײַן מלכה!
— האט ער אויבגעעריףן. — «וואָס זייןען איזט דיינע
פארלאָגנַען?»

האט אסתה געגעטפערט מיט טרייער אין טרען:
זו האטט מיך פאַרמשטט, מײַן מלך, צום טויט און
דייד אָרטט ניט; מײַן פֿאָלק אָוּיך פֿאַראָרטַיְילַט אָון דז
זעט אָוּיך מונטער אָון פֿרִילַען».

אין זונען אַהשׁוֹרֶוש האט אָלְעַם דענוואָסט זיך, און
ער ס'איין זיין קעניגן אסתה, האט ער שוין דערזען,
או פֿון אָלְעַם פֿאַרְשְׁוּזְעַדְרַע אָוי חַמֵּן דער עַרגְסְטַעַר, דער
נדיעטער.

אי נער האט געעפַּט זיין בז פֿון זְבוֹרָנָת אָון
דאָרטן גַּעֲלִיְעַט אָון די בלעטער, זוי מְרַדְבִּי האט אָס
נאָך גַּעֲרָאָטְעַוּט פֿרִיעַר — אָון מְרַדְבִּי אָוי אַסְטַרְסַ
פֿעַטְעַר...

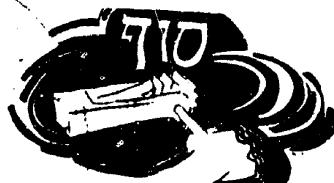
אָויי האט דער קעניג גַּעֲצָרָנָט אָוֹף חַמֵּן, דעם
שׁוֹנָא, דעם מערדער, דעם רְשִׁיאָה אָון האט דער קעניגין
אסתה בָּאוּוֹלִיקַט, וּוואָס נאר ס'איין געוווען אִיד בְּקַשְׁתַּ

אַלְפִים

אַלְפִים דָּלִין הַחַטָּאת דָּעֵר קָעֵנִיג בְּצִילָּאָסֶן, אֲוֹ מְרָדָבִי
וְאֲרָזָעָן וַיַּן חָכָר אַיְבָעָר חָאָרוֹן אֲןַ עַר וְאַלְפִי פְּעַלְקָעָר
-דָּסֶם יַדְיַשׁ פָּאָלָק אַיְנָ -בָּאָרְהִיטָּן בָּן אַלְעַגְּפָאָרָן,
אוֹ חָמָן דָּעֵר עַדְשָׁטָמָעָר אַיְנָ בָּן דִי גַּעַפָּאָרָן, נִימָט גָּאָר
קַיְיַן צַוְוִיְיָפָל בַּיְ קַיְיָנָעָט, אַיְנָ הַחַטָּאת מָעַן אִים טָאָקָעָ דָעֵם
עַדְשָׁטָן גַּעַהָאָנָנָעָן, מַוְתָּאָ וַיַּנְעַזְעַזְעַן וַיַּנְדְּלָעָן אַנְנָאָיָנָעָן.
דָּעַרְנָאָרָד הַחַטָּאת דָּעֵר קָעֵנִיג בְּאָפְוָלוֹן צַוְוִיטָן אַזָּאָרָן
גָּאָר אַ רְשָׁנָן אַ חָמָן, וַיַּאַסְמַחְתָּאָהָט פָּאָר דִי יַיְהָן גַּעַשְׁאָרָפָט
זֶה אַ מְעָסָעָה, גַּעַהָאָרָיָט זֶה צַוְוִיטָן פָּאָגְרָאָטָעָן.

אַתְּיָ אַיְנָ גַּעַקְוָעָן פָּאָר יַיְהָן דָּעַרְלִיוֹוָנָן — אַ סְּפָךְ
צַוְוִידָעָן שְׁרָעָק אַוְן יְסָוִירָבָן! אַן דָּסֶם אַיְנָ גַּעַוְעוֹן דָעֵם
פְּעַרְגָּנָטָן אַדָּר, דָעֵר בָּאָג, וַיַּאַסְמַחְתָּאָהָט פְּיִיעָרָת אַיְצָט פּוֹדִים.
מָעַן פְּרָאָזְוּעָט אַיְצָט פְּעֻזְוֹהָות לְבָבָוד דָעֵם אַנְדָּעָנָק,
מָעַן וַיְהִיט זֶה מִיטָּפְרִילְעָבָעָ שְׁפִילָן; מָעַן שִׁיקָּט זֶה
מְתָנָת — מָעַן הוֹפְטָה דָּסֶם שְׁלָה-חַנּוֹת, מָעַן דְּרוּיקָט אַוְים
דוֹ שִׁמְחָה-גַּעַפְּלָן.

מָעַן לְיִיעַנְתָּה דִי מְגִילָה בָּן אַבָּהָר אֲןַ מְרָדָבִי, וַיַּאַסְמַחְתָּאָהָט
זֶה חַטָּאת דָּעַמָּלָט פָּאָרְשָׁרְבוֹן. אַוְיךָ אַיְבָיָנָן אַנְדָּעָנָק
אַיְנָ אַטְזָדִי גַּעַשְׁבָּטָעָן אַ פְּרִיהִיחְיָט-סִימְבָּאָל אֲוֹן פָּאָרָד
כְּלִיבָּן...

אַלְפִים
בְּצִילָּאָסֶן

